Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*: în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Prețul inserțiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care dĭ.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 132. Brașov, Mercurĭ, 14 (26) Iunie 1895.

Ciangăii din Moldova.

In timpul din urmă atât pressa maghiară, cât și scriitorĭ și literațĭ ungurĭ, s'au ocupat la diferite ocasiunĭ cu sórtea așa numiților „Csángo-magyarok" risipițĭ prin părțile Moldoveĭ.

In materia acésta a publicat și fóia kossuthistă „Egyetértés" dela 23 Iunie un articol, ce are pretenția de-a spune adevĕrul în causă și se crede a fi în drept, sĕ dea un plan de mântuire a „fraților" de sub regimul „apăsător" și „romanisator" de dincolo.

Organul kossuthist începe prin a spune, că „Maghiarii" din Moldova pórtă luptă grea pentru a-șĭ susținé maghiarismul. Ei au resistat cât au putut, acum însĕ trebue sĕ sucumbe sub greutatea sarcinelor, ce le impune o luptă desperată de rassă, purtată contra tendințelor de-a fi desmoșteniți de sentimentul național și de conscienţa etnică. In Moldova — dice „Egyetértés" — sunt 400(??) de comune, în carĭ locuesc Maghiarĭ, și dintre acestea în 200 ei trăesc în masse preponderante. Ei au causă adevĕrată de a-se plânge, de-órece „sentimentele naționale nu le sunt respectate de cătră autoritățile române și sunt siliți a suferi tot felul de brutalitățĭ ale opresiuneĭ".

După-ce pretinde a arĕta, cum, în urma tratamentului „barbar", ei și-au pierdut limba, fiind romanisațĭ, și după-ce spune, că societatea maghiară din Ungaria nu se intereséză de acéstă stirpe arpadiană, fóia kossuthistă dice, că aceștĭ „Maghiarĭ" sunt mai toțĭ romano-catolicĭ, n'au însĕ comunitățile lor bisericescĭ, nu cunosc preoțĭ maghiarĭ, de-órece propaganda fide li-a trimis din timpurĭ vechĭ tot numai preoțĭ italienĭ, carĭ „nu numai, că nu se simt atrașĭ de limba și naționalitatea credincioșilor lor, ci dimpotrivă ei mai ales oblesc căile pentru interesele romanisăreĭ și apasă înclinațiunile maghiare". Și apoi, ce e și mai „trist": „până acum nicĭ din partea guvernelor maghiare, nicĭ din partea clerului înalt catolic maghiar, nu s'au făcut încercărĭ, ca propaganda fide din Roma sĕ nu mai trimită în misiune preoțĭ italienĭ. ci maghiarĭ".

Ne spune apoi „Egyetértés", că „Societatea regnicolară maghiară", ce s'a înființat de curênd în Budapesta, *a făcut în privința acésta pașĭ la Curia romană*, de unde a primit lămurirea, că „decă clerul maghiar catolic s'ar adresa în mod tacticos cătră St. Scaun, *acésta n'ar pune piedecĭ planuluĭ, de a-se trimite în misiune preoțĭ maghiarĭ*, mai ales, că acésta ar armonisa și cu *interesele catolicismuluĭ*, sciut fiind cum prin preoții italienĭ Maghiarii din Moldova se romaniséză mai întâiu, apoi trec în sînul bisericeĭ greco-orientale".

După-ce descopere acest plan, fóia ungurésca provócă pe primatele din Strigoniu și întrégă preoțimea catolică înaltă maghiară, sĕ folosésca momentul și sĕ-șĭ pună în cumpĕnă *tótă autoritatea* în interesul susținereĭ elementuluĭ maghiar din România. Ceĭ dela „Egyetértés" cred, că s'ar afla destui preoțĭ catolicĭ maghiarĭ, carĭ ar trece bucuros Carpațiĭ, ca apoi sĕ scape de totala „contopire" elementuluĭ maghiar. Face dér apel la acest cler, sĕ pună tótă grija și ostenéla pentru salvarea „sângeluĭ maghiar" din strĕinătate.

Acesta e în resumat cuprinsul articoluluĭ din cestiune.

Nu este nicĭ decum chiămarea nóstră, de a apăra orĭ justifica faptele și procederea autorităților statuluĭ român față cu supușiĭ sĕĭ Ciangăi, ca astfel sĕ svênturăm invinuirile lipsite de orĭ-ce temeiŭ ale fóieĭ unguresci. Și am fi trecut póte chiar cu vederea peste scrisele luĭ „Egyetértés", decă ele n'ar cuprinde nisce revelațiunĭ importante pentru frațiĭ noștrĭ de peste Munțĭ, și decă nu s'ar face și o espresă provocare la Roma și la clerul catolic maghiar din Ungaria, îndemnându-l la un amestec, în vederea unuĭ pericol închipuit.

Cestiunea însĕ fiind de actualitate, ținem de necesar a ne ocupa, așa mai în trécĕt, cu partea eĭ istorică și a face și câte-va observărĭ imparțiale.

Așa numițiĭ „Csángo-magyarok" din România, nu sunt alt ceva, decât nisce Sĕcuĭ catolicĭ, carĭ au fugit odinióră din Transilvania în Moldova înfiorațĭ de tirănia boerilor ungurĭ ardelenĭ și de frica de a-i face Calvinĭ cu sila. Ei sunt stabilițĭ în comune, începênd dela Bacău, pe sub munțĭ, până la Prut spre Basarabia. Numĕrul lor póte sĕ fiă adĭ cam de 40—50.000, și nicĭ decât nu locuesc în masse și în proporțiunĭ numerice atât de considerabile, cum crede a scĭ „Egyetértés".

Până pe la anii 1840 Ungurii de dincóce nicĭ nu visau de esistența „fraților" lor de dincolo, cu atât mai puțin putea fi vorba despre „Maghiarĭ" séu „Sĕcui" în alte părțĭ ale României. Nisce archeologĭ ungurĭ însĕ, carĭ au luat câmpii și délurile pentru a căuta légĕnul Maghiarilor în Asia mică — cum îl caută adĭ Zichy — trecênd peste Bucovina prin Moldova spre Prut, au dat de nisce colonii compuse din așa numițĭ „csángo".

Mai târdiu publiciștĭ ungurĭ provocară—cum face acum „Egyetértés" — episcopatul romano-catolic maghiar, sĕ se întrepună la Papa în favórea acelor „frațĭ" și sĕ le dea parochĭ maghiarĭ. Scaunul Romeĭ însĕ nu s'a abătut dela usul observat, și a continuat a trimite în misiune tot preoțĭ italienĭ. Ast-fel Ciangăii din Moldova stau și adĭ sub episcopĭ latinĭ, au mai numai parochĭ italienĭ, și abia dincóce de Milcov sunt câțĭ-va călugărĭ franciscanĭ bulgărescĭ, séu mai bine dis o amestecătură de maghiaro-Sĕcui, Nemțĭ și icĭ cóle câte-un Român.

Nu se pót- nega, că mulțĭ dintre ei și pierdut limba, însĕ nu și-au pierdut'o prin asuprirea și forța de care vorbesce „Egyetértés", căcĭ atâta amar de timp elementul român nicĭ grijă n'avea de Ciangăii kossuthistilor, li-a dat bună pace, nu i-a atins în limba și obiceiurile lor. Ér decă totușĭ s'a întêmplat sĕ-șĭ piardă idiomul, acésta nu este decât urmarea firéscă a trândăvieĭ, leneĭ și nesciințeĭ lor, mai contribuind și catolicismul.

Că Ciangăii din Moldova n'au putut sĕ-șĭ piardă limba în urma asupririlor, apare și din următórea împrejurare. Orĭ și cine scie, că Armenii rĕmașĭ în Moldova sunt și astădĭ Armenĭ cu legea și naționalitatea. Decă elementul român ar fi esercitat asuprire, atuncĭ trebuia sĕ se fi prăpădit și Armenii.

Acésta însĕ nu s'a întêmplat și nicĭ nu se întêmplă, ca bună óră în Ungaria și Transilvania. Séu doră este cine-va, care sĕ nu scie, că toțĭ Armenii și Bulgarii trecuțĭ în Transilvania, au fost maĭ întâiu catolisațĭ, apoi maghiarisațĭ sub regimul legilor asupritóre!

Ciangăii din România însĕ n'au fost nicĭ nu sunt constrînșĭ a trece la religia greco-rĕsăriténa, ca pe calea acésta sĕ-ĭ contopéscă naționalicesce. România n'are și n'a avut legĭ sugrumătóre de legea și limba altor naționalitățĭ, cum sunt de pildă legile unguresci dinainte și după 1832; nicĭ nu veĭ găsi în România urme de „natio tolerata", cum găsescĭ în Transilvania la tot pașul. In Transilvania drepturile politice până la 1848 erau grozav de limitate, în cele mai multe casurĭ cassate de regĭ și diete. Résfoiască onorabilii dela „Egyetértés" paginile istoriei și facă nițică asĕmĕnare între stările din Ungaria și Transilvania și între cele din „Valahia", cum le place lor a numi Țéra românéscă, și vor vedé, că neasĕmĕnat mai bine li-au mers Ciangăilor din Moldova, decât confesiunilor române din patriă. Cine nu-șĭ aduce aminte de maxima afurisită: „*extirpatio radicitus populi valahici*", când confesiunea greco-orientală era călcată în piciόre; când învĕțarea fiilor eĭ în șcóle era oprită; când carierele de neguțĕtorĭ și meseriașĭ erau închise pentru Românĭ; când nobilimea română, supusă bisericesce superintendentuluĭ reformat, ér maĭ târdiu episcopilor catolicĭ, s'a maghiarisat; când preoțiĭ greco-rĕsăritenĭ erau prinșĭ, bătuțĭ și aruncațĭ în temnițĭ pentru tótă nimica și când nicĭ unuĭ țĕran nenobil nu i-se permitea sĕ-șĭ însușéscă proprietate de pĕmênt, pentru-că era oprit prin lege.

Ne vor dice însĕ contrarii noștri, că așa erau vremurile atuncĭ. Da, așa erau, și adĭ nu-i cu mult mai bine pentru nemaghiarĭ în multe privințe.

N'au drept prin urmare ómenii dela pressa maghiară a ridica în lume învinuirea, că elementul și autoritățile române din regatul vecin suprimă viața națională a Ciangăilor, căcĭ chiar de ar voi s'o facă, ei n'ar avé nicĭ un interes sĕ se folosésca de arma opresiuneĭ, din simplul motiv, că Ciangăii pentru carĭ se vaeră „Egyetértés" abia decă vor sĕ mai țină la limba și naționalitatea lor. Ei, cum am dis, nu din causa asupririĭ, ci din causa propriei lor trândăviĭ și nesciințe și-au perdut mare parte limba, datinele etc. căcĭ, de, — se simt bine, fórte bine sub regimul de adĭ român și n'au causă de a-se plânge de-o tractare neumană.

Statul român n'are nevoie de intervenirea nimĕnuĭ pentru cetățenii sĕĭ. Acolo drepturile și libertățile se împart cu mĕsură egală, căcĭ România este țéra libertăților pentru orĭ-care cetățĕn, fără deosebire de religiune și limbă; ea dă scut și hrană chiar și veneticilor, carĭ atât de mult abuséză de ospitalitatea eĭ.

De încheiere mai observăm, că este o batjocură și rușine pentru Transilvania și Ungaria, că din aceste țĕrĭ emigréză cu sutele și miile în România cea defaimată de șovinișt ii ungurĭ, pe când de-acolo nu se strĕmută mai nimenĭ cu locuința aicĭ. Acésta e dovada cea mai strălucită, că luată în înțeles juridic „barbaria" — de care ne vorbesce „Egyetértés" cu privire la purtarea autorităților române față de Ciangăii din Moldova — este cu mult mai mare dincóce, decât dincolo de Carpațĭ, unde de altcum nicĭ nu esistă.

Afacerea maturisanților din Blașiu, întră, precum ni se anunță din Blașiu*) într'un stadiu și *mai acut*. In 12 l. c. a sosit un rĕspuns telegrafic al ministruluĭ *Wlassics* la adresa de protestare a Consistoruluĭ. Ministrul îșĭ susține dispositiunea volnică ordonând, ca **esamenul de maturitate la gimnasiu sĕ se facă numai după ce se va fi terminat investigația ordonată.** Privitor la investigația pusă în vedere de ministrul Wlassics, a sosit alaltăerĭ din Clușiu avisul dat de directorul suprem, prin care se face cunoscut direcțiuneĭ gimnasiale, că la cercetarea acésta va asista, pe *lângă procurorul Csiki din Alba-Iulia*, și **corpul profesoral din Clușiu.**

Corespondentul nostru adauge, că acéstă procedere de ne mai pomenit abus și ingerință ilegală, a produs o legitimă indignare.

CRONICA POLITICĂ.

— 13 (25) Iunie.

O telegramă din Sofia aduce vestea, că generalul român *Lahovary*, șeful statuluĭ major român, a sosit **în Plevna** însoțit de **22 oficerĭ românĭ.** Autoritățile civile și militare au făcut o primire cât se póte de amicală óspeților din Bucurescĭ.

*

Referitor la **situația din Austria** se anunță următórele din Viena: Parlamentul a fost amânat până adĭ, Marțĭ. Conservativii au ținut Sâmbătă séra o adunare, unde fostului ministru Falkenhayn și contelui Hohenwart li-s'au făcut marĭ ovațiunĭ. Partida a enunțat, că va sprigini actualul guvern provisor în problema, de-a duce la sfîrșit afacerile curente, mai ales votarea

*) Scirea am primit'o ierĭ după încheierea foii. — Red.

budgetului. Foile partidei însĕ dic, că în actualul ministru preşedinte nu se póte pune atâta încredere, ca în Windischgraetz, şi în nicĭ unul din membri noului guvern nu află înlocuite persónele şi politicii din cabinetul dimisionat, carĭ au representat principiile conservative. — Din Praga se anunţă, că încetarea stărei esceptionale este în ajun. Pertractările de compromis între partida Cehilor-tinerĭ şi a Cehilor-bĕtrânĭ s'au început deja.

*

Din Viena se telegrafiază, că în cercurile parlamentare s'a lăţit scirea despre **retragerea lui Plener** dela conducerea partidei germane unite, în fruntea căreia a stat 15 anĭ. Se dice, că el se va retrage de tot din politică.

*

Alaltăierĭ au apărut, în formă de documente, **acusele lui Cavalotti contra lui Crispi,** pe carĭ li-a publicat într'un supliment al diarului „*Don Chisciotte*“. Pe două cóle întregĭ, Cavalotti spune multe fase din viaţa lui Crispi, acusându-l, că a comis crime marĭ şi sprijinindu-şĭ asertiunile prin documente. Intre altele Cavalotti dice, că a primit dela Reinach *50,000 francĭ* pentru o decoraţiă numai. Acésta s'a întêmplat în Martie 1891. Se scie, că Reinach a cerut decoraţia pentru Cornel *Herz*. Apoi spune, cum Crispi s'a dus într'o di la *Ratazzi* Urbanino, ministrul casei regescĭ, şi i-a spus, că se pun marĭ greutăţĭ contra decorărei lui Herz, el însĕ i-ar da bucuros *60,000* fr., décă ar regula afacerea. Dicênd acestea Crispi scóse un cek de 60,000 fr. Ratazii sări sus şi dise: — „Lasă-mĕ 'n pace. Ce vor dice acuşĭ Francesii, când vor scii, că *la noi se capĕtă decoraţii pe banĭ*“.— „Nu-mĭ da lecţiunĭ“ dise Crispi iritat. — „Nu-ţĭ dau lecţii, decât îţĭ spun, că d-ta *primejducscĭ onórea regelui şi a ţerii.* Dă 'ncóce documentele referitóre la decoraţie“.—„*Nicĭodată!*“ strigă Crispi. Apoi cei doi miniştri se despărţiră. In consecentă, Cavalotti dice, că Crispi voia sĕ dea cei 60,00 francĭ spitalului Mauritius, ca sĕ câştige ast-fel decoraţia, însĕ regele a refusat. Acésta este numai una dintre gravele acuse, ce Cavalotti le aduce contra actualului ministru-preşedinte italian Crispi.

Crisă ministerială în Anglia.

Anul acesta este al criselor ministeriale. Cad miniştri ca snopii, căcĭ bag' séma aşa este obiceiul constituţional, sĕ cadă, când în parlamente nu întrunesc majoritatea de voturĭ în cutare cestiune dela ordinea dilei.

Cea mai próspĕtă crisă ministerială a isbucnit în Anglia, cel mai constituţional şi parlamentar stat din întrégă Europa. Scirile mai nouĕ ne spun, că *cabinetul-Rosebery şi-a dat dimisia* Dumineca.

Guvernul-Rosebery a păşit în urma lui Gladstone, moştenind dela acesta o sumă de cestiunĭ delicate: cestiunea Irlandesilor, (Home-rule), reforma camerei lordilor prin ştergerea drepturilor ereditare ale acestora ş. a. Este sciut, că lordii englesĭ au combătut desfacerea uniunei irlandese, ér liberalii ameninţau în schimb cu disolvarea camerei lordilor.

Aşa déră cestiunea-irlandesă în Anglia sémĕnă încât-va cu politica bisericéscă din Ungaria, întru cât adecă între cele două camere legislative s'au produs conflicte serióse şi în Ungaria şi în Anglia. Mai sémĕnă stările dela noi cu cele din Anglia şi în ceea ce privesce sdruncinarea raporturilor de partide. O fracţiune a partidei liberale din Anglia s'a aliat cu conservativii, ér altă fracţiune, mai numĕrósă şi în frunte cu Gladstone, a dat mâna cu radicalii şi cu Irlandesii. Şi precum Tisza, aşa şi Gladstone s'a retras dela conducerea afacerilor, lăsând esecutarea politicei sale urmaşilor şi aderenţilor sĕi. Invĕţăceii însĕ par a fi mai slabĭ, ca măestrul, şi nicĭ Rosebery nu póte duce la sfîrşit programul lui Gladstone.

Se vorbesce de mult despre disolvarea parlamentului engles şi despre nouĕ alegerĭ pentr'o cameră, care sĕ voteze Home-rule, sĕ casseze privilegiile lordilor şi sĕ separeze biserica de către stat, reformă urgitată de radicalĭ. Până acum însĕ nu lua nime în serios aceste veştĭ, şi cu atât mai puţin lumea se aştepta la o crisă ministerială.

Scirea despre retragerea cabinetului-Rosebery a surprins decĭ fórte mult cercurile politice. Forma în care acestui guvern 'i s'a dat vot de neîncredere, este fórte ridicolă. Deputatul *Brodick* a propus, ca din plata ministrului de rĕsboiu sĕ se substragă 1000 fl., şi propunerea acésta s'a primit cu 132, contra 125 voturĭ. Guvernul a cădut aşa-déră c'o minoritate de 7 voturĭ, fapt, pentru care nu numai ministrul de rĕsboiu Campbell, ci întreg cabinetul a dimisionat.

Acum lumea îşĭ sfarmă capul cu întrebarea, că cine va urma la guvern? Décă Rosebery se duce, liberalii n'au alt conducĕtor probat, ca el, care sĕ pótă forma un guvern dintr'o partidă căclută. Conducerea afacerilor Angliei ar lua-o bucuros în mâna lor conservatorii în frunte cu Salisbury, dér ei n'au majoritate în parlament, şi prin urmare ar fi şi ei avisaţĭ la disolvarea camerei, ca făcêndu-se nouĕ alegerĭ, sĕ încerce a câştiga o majoritate.

La tot casul, se crede, că va trebui sĕ urmeze acéstă disolvare, şi din nouĕle alegerĭ sĕ se formeze o partidă cu majoritate, din care apoi sĕ se numéscă un guvern.

Turburărĭ în Macedonia.

Erĭ am semnalat pe scurt, că în Macedonia au isbucnit turburărĭ, carĭ au avut consecinţe sângeróse între resculaţĭ şi miliţia turcéscă.

Pentru lămurirea cestiunei, dăm adĭ următórele esplicărĭ:

Pórta a trimis dilele trecute o notă Bulgariei în afacerea agitaţiunilor din Macedonia. Documentul acesta îmânat guvernului bulgar de către comisarul *Nebil*-bey, se ocupă cu organisaţia şi programul *comitetului macedonén* din Bulgaria, arată tendinţele lui revoluţionare şi pretinde sĕ fiă disolvat. Intre altele nota acésta amintesce, că în Macedonia au fost deţinuţĭ patru emisarĭ, trimişĭ acolo din Bulgaria.

Din Sofia se respunse la aceste învinuirĭ, că nu este lucru dovedit, décă aceştĭ patru ómenĭ sunt trimişĭ din Bulgaria, nicĭ nu se scie décă ei sunt emisarĭ politicĭ, orĭ bandiţĭ ordinarĭ. Despre comitetul macedonén din Bulgaria se dice, că în înţelesul dispositiunilor legale bulgare asupra dreptului de asociare şi adunărĭ, nu se pot face paşĭ contra acestui comitet, câtă vreme el se mişcă între marginile prescrise de lege. Prin urmare guvernul bulgar respinge pretensiunea Pórtei, de a disolva comitetul macedonén.

Intr'acestea „*Agenţia Balcanică*“ comunică scirea telegrafică, ce am reprodus'o şi noi ierĭ, referitor la atacurile sângeróse dintre soldaţii otomanĭ şi resculaţii din trei comune ale Macedoniei. Mai adaugem, că după „*Pravo*“, organul comitetului macedonén, o altă cétă de resculaţĭ a măcelărit, într'un atac, *o companiă întregă de soldaţĭ turcescĭ.*

Tot acéstă fóiă atrage atenţiunea asupra articolului „Deschide-vĕ-ţĭ ochii“ publicat în „*Svoboda*“, diarul lui Stambulov, care în cestiunea reformelor macedonene impută guvernului bulgar neactivitate şi dice între altele: „Décă guvernul lasă sĕ trécă momentul favorabil, atuncĭ poporul bulgar îl va bate cu pietri, ér urmările le va purta principele.“

De altfel „*Pravo*“, organul comitetului macedonén, publică un articul — dice o telegramă, ce i-se trimite din Sofia lui „Bud. Hirlap“ — în care atacă vehement pe Turcia şi provócă pe Macedonenĭ, *sĕ se rescóle contra Turciei.*

Tot mai mult se încurcă aşa déră lucrurile în Orient, şi cine scie, décă scînteia mică nu va produce un foc mare europén.

SCIRILE DILEI.

— 13 (25) Iunie.

Monarchul la Huedin. Maiestatea Sa, cu ocasiunea manevrelor de tómnă, va veni la Huedin în diminéţa dilei de 22 Septemvre n., va fi încuartirat în casele deputatului dietal Barcsay Domokos şi va petrece acolo până în séra dilei de 26 Septemvre, când va pleca din Huedin.

—o—

Episcop catolic, cărui nu-i place vulturul cu două capete, adecă emblema austriacă, este de sigur episcopul *Császka*. Pe biserica catolică din *Zombor* se afla un vultur cu două capete, care scotea ochii şoviniştilor. Oraşul a făcut, ca vulturul sĕ fiă depărtat, ceea ce a luat spre sciinţă şi *Császka* şi în bucuria lui a trimis credincioşilor sĕi din Zombor *corona maghiară*, pe care acestia au pus'o în locul vulturului austriac, ce, după „*Hazánk*“, decĭ de anĭ îşĭ *usurpase* dreptul de-a sta în fruntea bisericei.

—o—

Gimnasiul minoriţilor din Şimleul Silvaniei, după cum asigură „Aradi Közlöny“, va fi definitiv îndestrat din partea ministrului de culte Wlassics cu *dreptul de publicitate.* Acéstă distincţiune, dice numita fóiă, li-se dă minoriţilor pe basa activităţii desvoltate de ei *în interesul maghiarisărei.* — Va sĕ dică pot sĕ ese din acel gimnasiu cei mai marĭ măgarĭ, numai Maghiarĭ sĕ fiă. Acésta e principala calificaţiă pe care o ia Wlassics în consideraţiă.

—o—

Spitale în comune. In ministeriul unguresc de interne se speră, că cu timpul se vor puté înfiinţa spitale mai micĭ în tóte comunele. Din causa acésta, ministrul de interne va înfiinţa pentru esposiţia milenară un spital de model, care va costa în total 6000 fl. şi care va avé sĕ servéscă ca model pentru spitalele, ce se proiectéză a se înfiinţa prin comune.

—o—

Atelierul industrial din Simeria, unde se prepară băeţĭ pentru a deveni muncitorĭ la fabricĭ, orĭ conducĕtorii unor asemenĭ muncitorĭ, este cercetat în present de 28 elevĭ, dintre carĭ 15 sunt Sĕcui, ér 13 fii de coloniştĭ din Simeria. Va sĕ dică numai copiiĭ maghiarĭ, orĭ maghiarisaţĭ au fost primiţĭ anul acesta în atelier. Ei sunt instruaţĭ în făurăriă şi lăcătuşeriă, dându-li-se şi óre-carĭ cunoscinţe teoretice.

—o—

Flotă englesă în Asia mică. Din Constantinopol se telegrafiază, că flota englesă care s'a concentrat în golful Alexandrette, a plecat de-acolo la 23 l. c. şi în calea sa va atinge mai multe porturĭ din Asia-mică până la marea Egeică.

—o—

Doritorilor de-a deveni funcţionarĭ de poste şi telegraf li-se face cunoscut, că direcţiunea de poste şi telegraf din Cluşiu publică concurs pentru 108 posturĭ de practicanţĭ. Concurenţii au sĕ fiă absolvenţĭ de şcólele medii, orĭ alte institute cu acelaşĭ rang, avênd testimoniu de maturitate, sĕ fiă trecuţĭ de 19 anĭ şi sĕ aibă calitatea de cetăţenĭ ungarĭ. Petiţiunile, scrise de mâna propriă şi provĕdute cu atestat de botez, medical, de moralitate şi şcolar, au sĕ se înainteze până la 31 Iulie n. c. acelor direcţiunĭ postale, unde respectivii ar dori sĕ capete aplicaţiă, anume: Budapesta, Caşovia, Cluşiu, Oradea-mare, Timişóra, etc. Candidaţii primiţĭ vor avé o diurnă de 1 fl. şi, la provocarea direcţiunei, sunt datorĭ până la 1 Septemvre n. c., orĭ chiar şi imediat, a ocupa postul la care vor fi numiţĭ. Informaţiunĭ mai de-aprópe se pot lua dela d-l director de poste şi telegraf din loc.

—o—

Petrecere de véră se va arangia în comuna Vasas-Sântióna în favorul bisericei gr. cat. de acolo la 14 Iulie n. c., în localitatea parochială sub scut. Preţul intrărei: de persónă 1 fl., în familiă 3 fl. Inceputul la 4 óre p. m. Pentru comitet: Auxentiu Mureşan preşedinte, Ión Godolean cassariŭ, Nic. Kabdebó secretar, Nic. Tinc controlor. Suprasolvirile se vor chita în diare. Victualele rĕmân în provederea stimatelor familii. Despre ospătar se va îngriji comitetul.

—o—

Têrgul de ţéră din *Lăpuşul unguresc*, în com. S.-Dobêca, ce după obiceiŭ avea sĕ se ţină in 5—6 Iulie st. n., anul acesta se va ţiné, esceptional, în 8—9 Iulie st. n.

Dela Kiel.

Étă documentul, pe care cancelarul imperiului l'a pus în piatra fundamentală din urmă a canalului:

„Opera, la care bunicul nostru împĕratul Wilhelm I., în numele imperiului, a depus pétra fundamentală în 3 Iunie 1887, nemijlocitul împreunător al mărilor germane stă gata înaintea nóstră. Acésta elocuentă dovadă a diligenţei patriotice şi activităţei germane, s'a produs pe lângă participarea plină de bucuriă şi de speranţă a tuturor membrilor imperiului, sub vĕdita ocrotire a ceriului, a cărui graţiă a scutit patria de conturbarea păcei pe întrégă durata zidirei. Décă adĭ cu deplină mulţumire putem vedé, că am ajuns mai aprópe de împlinirea acelor speranţe, pe carĭ imperiul legatu-le-a de drumul pe apă construit între Marea nordică şi cea ostică spre scopurile flotei comerciale şi spre cele ale flotei de rĕsboiu, — ne servesce spre mare bucuriă, că încungiuraţĭ de splendidul cerc al înalţilor noştri aliaţĭ, în presenţa representanţilor poporului şi în binevĕduta presenţă a trimişilor acelor puterĭ prietinóse, ale căror escadre putem sĕ le salutăm în primul şi cu ospitalitate deschisul nostru port strategic, — putem sĕ predăm circulaţiunei acest drum de apă. In tocmai precum considerăm de cea mai prevalentă datorinţă a chiămărei nóstre împĕrătescĭ, ca prin susţinerea păcei sĕ asigurăm triburilor germane succesele realisate pe terenul bunăstărei naţionale, a libertăţei şi moralităţei, tot în acelaşĭ mod nisuim într'acolo, ca în marea concurenţă, sĕ creăm drum liber muncei patriotice şi în chiămarea sa sĕ o apĕrăm de primejdii. Dér canalul acesta nu servesce numai spre binele comerciului, navigaţiunei şi puterei armate a patriei. Când deschidem canalul pentru frecuenţa universală, punem la disposiţiunea tuturor naţiunilor, carĭ se ocupă cu marina, tóte avantagiile împreunate cu folosirea canalului. Fiă acest canal opera păcei, şi în lupta naţiunilor desvoltată pentru bunurile păcei, facă acest canal în tóte timpurile cele mai bune servicii! Tot-odată dorim sĕ ridicăm aci monument pentru deschiderea unei nouĕ căi de comunicaţiune, prin care voim sĕ ne achităm de o parte a recunoscinţei, cu care poporul german datoresce marelui sĕu împĕrat, care înainte de asta cu 25 anĭ a unit triburile germane şi în înţelépta sa prevedere a făcut începutul acum terminatei opere. Abundanta binecuvêntare, care a însoţit guvernarea neuitatului împĕrat, planeze asupra acestei opere!“

Din Bucovina.

„Lovesce păstorul şi se vor împrăştia oile“. Zech. 13,7.

Aşa a dis óre când profetul Zachariă relativ la Christos şi din acest punct de privire se vede că plécă şi corespondenţa „Tribunei“ din N-rul 117 dela 25 Maiu 1895. In corespondenţa acésta, corespondentul se apucă de actualul administrator, voind a l discredita în faţa archidiecesei. Nu sunt apĕrătorul administratorului, numai una i-aş dice, că voind sĕ inghită mult de-o dată, a sfeclit'o.

Şi étă de ce: Corespondentul spune cum stau lucrurile în archidiecesă, arătă, că tótă pricina causei este *trifoliul*, cum numesce el pe *clică.* Până aicea nimenea nu-i póte nimic obiecta, ba sute de suflete îi doresc sănĕtate, că are curagiu de-a combate rĕul, ce s'a înrădĕcinat, luând pe clică cu „Călĕtorescu“ din două părţĭ la bătaiă cu scop, doră s'ar pocăi. Eră de óre-ce de pocăit nu-i vorbă, căcĭ lupul îşĭ schimbă numai pĕrul, dér năravul ba, se vede că se luptă întru acolo, de-a sparge clica, şi acésta este dorirea întregei archidiecese,

care aşteptă numai ḑiua, când să se stringă şi să céră, dela administrator şi guvern, *desridicarea iobăgiei pe terenul bisericesc.*

Acéstă idee o manifestéză corespondenţa „Tribunei" subscrisă de către „*Un preot ortodox*", şi tot acéstă idee o esprimă şi „Călătorescu". Este însă între dênşii o diverginţă şi acésta este, că corespondentul „Tribunei" nu sciu din carĭ motive se apucă de cuvintele administratorului Arcadie, ce le-a vorbit cu ocasiunea când clerul din protopresviteria Cernăuţului i-a gratulat şi *i-a dorit şi lu mai mare.* Acésta n'a fost cu cale, căcĭ administratorul Arcadie din prea mare modestiă a spus: „recunosc, că nu pot fi egal cu Silvestru". Acésta o spune fiă-care succesor, fiă la împĕrăţiă, fiă la episcopiă, şi se face din pietate către cel repausat şi din modestia succesorului. Aşa-i de când esistă lumea şi tot aşa a făcut şi Arcadie în modestia sa prea cunoscută.

Acésta o scie fiă-care bucovinén, că Arcadie nu-i omul care se luptă pentru domniă, dér deóre-ce e la rênd, nu i-se póte obiecta, décă a vorbit nesumeţ şi modest după cuvintele apostolului Paul, care arată, cum trebue să fiă episcopul: „un noviciu, ca nu îngâmfându-se, să cadă în cursa diavolului" I. Timot. 3,6.

Aceste cred, că sunt destul de-a arăta, că décă corespondenţa s'a lărgit din cause nepricepute prea departe, prin acésta se zădărnicesce tótă acţiunea. Când dai în drépta şi 'n stânga şi nimic nu-i bun pe acest pământ, se póte óre, ca şi scriitorul lor să nu fiă preocupat séu póte influinţat? Décă clica nu-i bună, ce-i lucru constatat şi chiar unii dintr'ênsa ḑic c'au făcut prea multe hatârurĭ, atuncĭ nu resultă, că şi administratorul nu-i bun numai din simpla causă, c'a vorbit din modestiă şi nu din îngâmfare. De-acéstă opiniune sunt toţĭ, şi cred, că şi corespondentul „Tribunei" le-a recunoscut şi-şĭ va da silinţa în viitor a lucra după interesul general şi nu după cel propriu, căcĭ numai aşa va fi bine venit şi slăvit.

Avem multe alte, carĭ ne mănâncă, ér de ne vom desbina, nimic nu se va scoposi şi clica tot clică va fi. Să ne unim, să nu pierdem terenul ce cu multe sudorĭ l'am câştigat, căcĭ diavolul pândesce ca un leu, pe cine să'l înghită.

Călĕtorescu.

Coresp. „Gaz. Trans."

Sĕlişte, 23 Iunie 1895.

Stim. D le Redactor! Corespondentul „Tribunei" a trimis din Cut un raport detaiat şi corespunḑĕtor adevĕrului despre decurgerea adunării generale din ést an a despărţĕmêntului din Sĕlişte al „Asociaţiunei transilvane". Onor. redacţiă a amintitului ḑiar a ajuns însă în perplexitate, fiind vorba să laude meritele unei persóne, care nu e unéltă órbă a ei, însă nepotênd refusa publicarea — raportorul e cumnat cu o persónă conducĕtóre de-acolo — a şters, ce nu i-a convenit, şi nu a amintit nicĭ o singură dată numele actualului preşedinte al acestui despărţĕmênt, d-l Dr. Liviu de Lemeni, dóră cu scopul, ca cei ce nu cunosc împrejurările de pe acĭ, să crédă, că încă tot d-l protopop Dr. N. Maier e harnicul preşedinte, căruia în decurs de 3 anĭ nu i-a succes — „pe lângă tótă buna-voinţa" (în calitate de preşedinte) nicĭ măcar să constitue comitetul (vorbele d-sale rostite cu ocasiunea adunărei generale din anul trecut), cu tóte că de astădată prin *absenţa d-sale* a documentat, că n'a voit, ca despărţĕmêntul să progreseze.

De, décă ar fi conducerea centrului în mâna „Tribunei", ca să pótă face şi aci politică de clică, sigur ar fi comandat pe toţĭ preoţii şi dascălii din protopopiat să se presinte şi facă membri, déră de astă-dată *au absentat toţĭ* (câte-va escepţiunĭ.)

Un domn membru dela redacţiunea „Tribunei" ulterior a mai aflat de necesar să scrie corespondentului din Cut, că ce are să însemne astfel de raport, prin care laudă pe un „*netribunist?*" Au dóră s'a aruncat în braţele lor? etc. etc.

Astfel de spirit pare că domnesce de present în redacţiunea „Tribunei".

U.

Apel*)

către foştii membri ai societăţei academice „**România Jună**".

Adresăm rugarea către toţĭ foştii domnĭ membri ai societăţei academice social literare „*România Jună*", să bine-voéscă a *ne trimite cât mai curênd adresele D-lor*, pentru de a-i pute informa despre tóte dispoziţiunile, ce le-am luat şi le vom lua pentru sĕrbarea iubileului de 25 de anĭ al esistenţei sale.

Adresa: Viena IX/2 Lazarett gasse Nr. 26.

Pentru comitet.

Stud. tech.	Stud. med.
T. Popovici,	**A. Fodor-Creţulescu,**
secretar.	preşedinte.

SCIRĬ ULTIME.

Budapesta, 24 Iunie. După cum este informat „Magyarország", comisiunea, care pregătesce lucrările conferenţei interparlamentare din Bruxela, a primit propunerea grupului român de *a-se pune la ordinea ḑilei cestiunea română.*

Belgrad, 27 Iunie. Scirĭ sosite aicĭ din Macedonia, Albania şi Serbia-vechiă asigură, că de fapt *poporaţiunea s'a rĕsculat pe întrégă linia contra autorităţilor turcescĭ*, mai ales *contra miliţiei*. Rĕsculaţii sunt armaţĭ cu iatagane şi *proclamă de independentă Macedonia şi ţĕrile surorĭ.*

Guvernul sêrbesc a trimis la frontiera turcéscă corpul de armată din Niş.

Roma, 24 Iunie. „Corriere dela Sera" primesce din Marsilia scirea, că în Guide Reab, unde lucréză mai multe sute de muncitorĭ italienĭ, s'au produs ḑilele trecute atacurĭ sângeróse între ei şi între muncitorii francesĭ. A trebuit să intrevină miliţia, ca să facă ordine.

Londra, 24 Iunie. Se crede, ca sigur, că lordul Salisbury va fi însărcinat cu formarea noului ministeriu. Salisbury a conferit cu şefii unioniştilor şi conservativilor.

O nópte cu Frederic cel mare. D-l Adolf Menzel, nestorul pictorilor germanĭ, celebréză în acest an a 80 aniversare a naşterei sale, în deplină sănĕtate. Academia va oferi acestui mare om titlul, special creat, de president onorar, dér mult mai mare este onórea, pe care Impĕratul Wilhelm a preparat-o pentru el. Ideia monarchului este aşa de originală, în cât nu mai un iubitor de artă, ca el, a putut să o aibă. Unul dintre tablourile renumite ale d lui Menzel este *Concertul de flaut la Sans-Souci* (palatul lui Frederic cel mare), care se află în Berlin în museul naţional. Când era să facă acest tablou, artistul a cerut mareşalului Curţei de pe acele vremurĭ, sé-i permită a vedé istoricul salonului de musică luminat, dér a fost refusat. Impĕratul însă a avut ideia de a onora pe pictor, făcêndu-l să vadă nu numai acea cameră luminată, dér să vadă în ea şi societatea curţei în costumele din timpul marelui rege. Nóptea trecută, Sans-Souci presenta un aspect strălucit. In faţa castelului o trupă din garda giganţilor era aşeḑată. In sala de intrare se afla un adjutant al lui Frederic cel mare, în uniformă de cuirasier, pentru a primi pe invitaţĭ; era chiar Impĕratul aşa de bine deghisat, încât, deşi era lumină ca ḑiua, mulţĭ din cei carĭ veneau, chiar când dedeau mâna, nu 'l recunosceau d'odată.

Intr'acest timp salonul de musică se umplu. Invitaţii se grupară în giurul împĕrătesei, care era, ca şi cei-lalţĭ, în costum, cu pĕrul pudrat şi cu pălărie cu trei colţurĭ. Un cuartet din musicanţii curţei, cu broderii şi perucĭ, se aşeḑase în giurul marelui piano şi un cântător cu flautul sta în capul bandei musicale a lui Frederic cel mare. Intrêga adunare era grupată tocmai ca în cunoscutul tablou al lui Menzel. Când apăru profesorul Menzel, împĕratul, ca adjutant a lui Frederic cel mare, 'l salută cam în modul următor: I spuse, că regele a auḑit dela garḑii sĕi, că d-l Menzel se află la Postdam, şi că dorea sĕ-l vadă la Sans-Souci. D-l Menzel, deşi cu totul desconcertat, rĕspunse însĕ îndată: „Cred că nu mĕ înşel, vĕḑênd înainte-mĭ pe Escelenţa Sa adjutantul, general Leutulus, şeful regimentului de cuirasierĭ, şi rog pe Escelenţa Vóstră să esprime Majestăţei Sale regelui cele mai respectuóse ale mele mulţumirĭ."

Adjutantul-general însoţi pe artist în salonul de musică, în care musicanţii în acel timp începuse să cânte concertul de flaut al lui Frederic cel mare. D-l Menzel luă un scaun, şi împĕratul se aşeḑă alăturĭ de el. Era un tablou unic, cu un caracter încântător, cum nu se vede decât odată în viéţă. Frumosul apartament cu panourile sale albe, cu oglinḑile şi ornamentele sale delicate aurii, luminate de neobicĭnuita lumină a miimilor de céră, şi plin cu cea mai înaltă societate în costumele lor esquise; adaugă la acésta musica din secolul trecut (între altele un quartet al prinţului Luis Ferdinand a fost cântat), tóte acestea presentau o scenă de un adevĕr atât de mare, încât se părea, că eştĭ dus înapoi în timpul lui Frederic cel mare.

Singurul lucru strĕin cu acéstă scenă era figura lui Menzel într'un simplu frac. După concert, în timpul căruia dr. Ioachim încântă pe auditorĭ cu melodiile lui Bach, un supeu a fost servit în sala rotundă de mâncare, alusiune la celebrul „Tafelrunde" (masa rotundă) a lui Menzel, în care măestrul avu locul de onóre lângă împĕrătésa. Prin uşile de sticlă ale sălei se vedeau pe terasă grenadirii, carĭ făceau gardă.

DIVERSE.

Originea „Mondschein-Sonatei" de Beethoven. Dintre tóte creaţiunile lui Beethoven, „Mondschein-Sonate", mai ales pentru originalitatea împrejurărilor mişcătóre, în care i s'a dat acest nume, merită a fi citată. Intr'o séră, marele măestru se plimba prin împrejurimea oraşului Bonn. Ca în totdéuna, sufletul lui era departe de lumea esterióră, el mereu avea gândirea îndreptată spre nouĕ creaţiunĭ, nouĕ capd'opere. In plimbarea sa, trecea tocmai pe lângă o vilă mică, de unde se auḑea esecutându-se la pian un fragment din composiţiunea lui, sonata în dodiezĭ minor. Deşteptat din visele sale, auḑi de odată voce dulce, care ḑicea: — „Ce a-şĭ da eu, décă a-şĭ auḑi acéstă piesă esecutându-se de pe note." Compos'torul se opri, ascultă şi auḑind composiţiunea sa esecutată de o mână maestră, se simţi atras, fermecat şi, mai mult fără' să 'şĭ dea séma, ce face, prin o putere irresistibilă urcă iute treptele, deschide uşa şi intră. Un tablou frumos i-se presintă ochilor. O fată tênĕră sta la pian şi esecuta înainte, fără să fi fost jenată de noul venit, în care timp întrebă: — „Frate tu eştĭ?" Beethoven nu rĕspunse, decât după ce se termină piesa. El ḑise, că e musicant şi frumseţea musicei l'a făcut să intre fără a fi anunţat. Fata, după ce termină, rugă pe noul venit să se apropie, décă este musicant, scusându-se, că nu-l póte întêmpina, pentru că nu este în stare. Beethoven înaintă şi avu în faţa sa o privelisce fórte mişcătóre. Inaintea sa sta o fată tênĕră, ca de 10 anĭ, din al căreĭ obraz trist şi melancolic, eşiau doi ochĭ marĭ şi frumoşĭ, dér carĭ erau stinşĭ, fără viaţă, morţĭ. El nu se putù îndoi, că avea înainte-i o órbă. O mare şi adêncă milă umplù inima artistului, smulgêndu-i un sunet de durere, sunet, care a fost destul, ca să ajungă la auḑul fii al órbei, care a înţeles, că acel artist, acel necunoscut, îi purta un mare şi călduros interes. Ea comunică streinului că de doi anĭ, de când suferise de o bólă grea, perduse vederea pentru totdéuna. Şi décă mai trăia, nu o făcea, decât pentru marea dragoste, ce-o avea pentru musică, singura care o consola, care o mai ţinea în viéţă, fără de care de mult ar fi murit de disperare. Apoi se adresă lui Beethoven, se înţelege fără a bănui cu cine vorbesce, şi-l rugă să esecute el acea piesă. Măestrul cedă la rugăminţele órbei şi luând loc la pian, începù să esecute sonata în dodiez minor, pe care órba o esecuta fără note, numai după auḑ. Beethoven fù atât de emoţionat, încât şiróie de lacrimĭ începù a-i curge pe obrajĭ. şi tot sentimentul dureros, care-i umplea inima şi sufletul, se contopia şi se reflecta în sunetele, ce le scotea cu atâta foc de simţĕminte, cu atâta estas şi transport în lumea necunoscută. De-odată se auḑi un strigăt de o bucurie fericită esclamând: — „Acesta este Beethoven!" In acel moment raḑele argintii ale lunei căḑuse pe faţa tinerei fete şi Beethoven îi esplică, că el a vrut să-i dea ei, care nu póte vedé luna, frumosul tablou al lucirei de lună, prin mijlocul cântului sĕu. Şi'n adevĕr, că tênĕra órbă vedea şi simţia pe obrazul sĕu, prin dulcele sunete, scóse din clavir de genialul măestru, razele lunei. Acel tablou atât de mişcător, a fost causa pentru care Beethoven şĭ-a numit romantica lui composiţiune „Mondschein-Sonate".

(„Rom. Music.")

Literatură.

Biblioteca de popularisare. (Editorĭ: *Ralian şi Ignat Samitca*, Craiova). I. P. Jacobsen, scriitorul, ce ne presentă editorii Bibliotecei de Popularisare în Nr. 5 al publicaţiunei, este Danes şi unul dintre cei mai originalĭ autorĭ ai literaturei nordice. Etă ce spune competentul critic G. Brandes despre Jacobsen:

„E cel mai mare colorist al prose-actuale danese. Cum zugrăvesce el, n'a mai zugrăvit nimenĭ cu cuvinte în literatura nordică Limba sa e saturată de culorĭ. Stilul sĕu e armonie de culorĭ. Şi el e cel mai sentimental, cel mai poetic original al prosei nóstre. Tot ce vede el, devine tablou deosebit! Tot ce scrie el, capĕtă o pecete deosebită! E original în formă până la manierism, e plin de simţire în ton până la o stare bolnăviciósă. Totul la dênsul e condensat, îngrămădit, fără umplutură, fără pause. „*Două lumĭ*" în ḑece paginĭ. Fiă-care picătură, pe care o priudĭ din isvorul vorbei lui, e grea, tare ca picătura de elixir, séu de otravă, mirositóre ca o picătură de esenţă parfumată. In chipul lui de a spune e ceva ameţitor, îmbătător. E cea mai puternică bĕutură de acordurĭ, care s'a fabricat vr'odată în prosa nordică"....

Volumul cuprinde 128 pagine şi deórece nu costă decât *30 banĭ*, (15 cr.) ne facem plăcere a-l recomanda cetitorilor noştri, carĭ cu o sumă atât de neînsemnată vor face cunoscinţa a celor mai frumóse novele ale acestui scriitor strein.

Volumele următóre ale „Bibliotecei de popularisare", ce vor apare pe viitor regulat, vor cuprinde: Nr. 6 *H. de Balzac*, Novele; Nr. 7. *Alex. Swientochowski*, Din viéţa poporului; Nr. 8 *Guy de Maupasant*, Pe apă, costând fie-care volum numai câte *30 banĭ.*

*

Memoriĭ din 1848/49 de Vasilie Moldovan, broşură elegantă, de 11 cóle, format 8°. Preţul unui esemplar e: **50 cr.** séu **1 coróná**, plus 5 cr. porto poştal; pentru **România** şi străinătate *1 franc 50 banĭ.* Comandele se pot face la adresa: *Traian H. Pop*, publicist, *Braşov* (Brassó) séu la *administraţia „Gazetei Transilvaniei"*.

*

Din „*Biblioteca pentru toţĭ*", a librăriei Carol Müller din Bucuresci (Strada Victoriei 53), a apĕrut şi volumul al 8-lea, intitulat: **România, Roma, Piza** şi **alte opere alese**, de *Jules Michelet*, renumitul istoric şi scriitor frances. Volumul viitor va fi: *Castelul Peleş*, schiţă istorică şi descriptivă, de Leo Bachelin. Volumele apărute până acum din „Biblioteca pentru toţĭ" sunt tóte de cea mai mare valóre şi nu putem, decât să recomandăm lăţirea lor cât mai mult în popor, mai ales fiind-că şi preţul e cât se póte de moderat. Costă fiă-care broşură numai 30 banĭ (15 cr.), abonate de-odată 10 numere, costă 3 lei, ér 24 numere (un an) 7 lei, primind pe de-asupra gratis şi franco romanul „Poveste tristă", care singur costă 1 leu 50 banĭ.

*

*) N. B. Tóte foile române sunt rugate a publica acest apel.

In tipografia „A. Mureşianu“ din Braşov a apărut: **Povestirĭ economice** despre grădinărit, economia câmpului, vierit şi pădurit, de *Ioan Georgescu.* O carte fórte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stil uşor de priceput. Cartea are 136 pag. şĭ costă 25 cr. De vêndare la tipografia „A. Mureşianu“ în Braşov, şi la autorul în Scorei (p. u. Alsó-Porumbák).

*

Nou! este titlul unei frumóse colecţiunĭ de scrierĭ diverse, de *Laura Vampa.* — 165 pag. Preţul 2 lei.

*

In tipografia archiepiscopéscă Silvestru Morariu-Andrievicĭ din Cernăuţĭ (Bucovina) a apărut: **Carte de cetire pentru cursul de repeţire,** de *Nicolae Ieremievici-Dubĕu*, învĕţător la şcóla de aplicaţiă a pedagogiului i. r. în Cernăuţĭ. Cartea conţine 117 bucăţĭ de cetire alese, de diferiţĭ scriitorĭ bunĭ. Preţul unui esemplar de 260 pag. format mare costă numai 80 cr., legat 1 fl.

*

In editura librăriei *Carol Müller* din Bucurescĭ (Calea Victoriei 53) a apărut romanul original **Lume nouĕ şi lume vechiă,** de *Duiliu Zamfirescu.* Format estetic de 206 pag., tipar frumos. — Preţul 3 lei.

*

Schiţe, de *I. C. Panţu.* (In plasă; In Baltă; Cale grea; La Códe; La cârciuma lui Tiriplicŭ.) O broşură formatŭ micŭ de 112 pag. Se póte procura la librăria *N. I. Ciurcu*, Braşovŭ, cu 30 cr.

*

Logofĕtulŭ Matei, novelă de *I. C. Panţu*, formatŭ mare 105 pagine. Costă 40 cr.

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Iunie 1895.

Renta ung. de aur 4%	123.50
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.40
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	125.85
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	103.15
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	123.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.15
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.75
Imprum. ung. cu premii	158.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	147 25
Renta de hârtie austr.	101.15
Renta de argint austr.	101 20
Renta de aur austr.	123.—
Losurĭ din 1860	157.—
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	1097.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	492.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	407.75
Napoleondorĭ.	9.61½
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.27½
London vista	121.15
Paris vista	48.07½
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.30
Note italiene.	46.—

Cursul pieţei Braşov.

Din 25 Iunie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.56	Vênd.	9.58
Argint român.	Cump.	9.48	Vênd.	9.55
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.57	Vênd.	9.60
Galbenĭ	Cump.	5.62	Vênd.	5.65
Mărcĭ germane	Cump.	59.—	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	129.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.78	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.25		Vênd.	101.25

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Nr. 7074—1895.

PUBLICAŢIUNE

Comuna orăşenéscă Braşov (în Ungaria) intenţionéză de a vinde per trupina venitul materialului de lemne pro 1893, până inclusive 1895 din pădurile de pe teritoriul Săcelelor, şi anume:

1. In revierul Cernat „în partea de pădure „Dávid Márton-völgye“ 1067 m^3 lemne de fag şi 3756 m^3 lemne de brad.

2. In partea de pădure, „Kiság“ (cercul Satulung) 15399 m^3 lemne de fag.

3. In revierul „Zizin,“ în partea de pădure „Sugó“ 1272 m^3 lemne de fag, şi 925 m^3 lemne de brad; în partea de pădure „Tejkö“ 1397 m^3 lemne de fag, şi 1118 m^3 lemne de brad; în partea de pădure „Nagy sugó patak“ 694 m^3 lemne de fag, şi 1050 m^3 lemne de brad.

Condiţiunile de oferte şi de acele contractuale se află la oficiul orăşĕnesc forestieral spre examinare în decursul órelor oficióse.

Oferenţiĭ au de a-şĭ aşterne ofertele provĕdute cu timbru de 50 cr., cel mult până în 4 Iulie a. c. înainte de prânz la 12 óre la primarul oraşului Braşov. In ofert are de a se aminti în cifre şi litere suma ce se oferă pentru metrul cubic a lemnelor de fag şi de brad şi tot-deodată dechieraţiunea', cumcă oferentului i sunt cunoscute condiţiunile de oferte şi acele contractuale şi că se supune lor necondiţionat.

Ofertele au de a conţiné un vadiu de 3% din suma oferată; acest vadiu se póte estinde atât asupra întregului material de lemne, cât şi asupra singuraticelor părţĭ de pădure. — Numele şi locuinţa oferentului au de a se aminti cu acurateţă.

Deschiderea ofertelor va avê loc în 4 Iulie a. c. după prând la 3 óre în biroul primariului.

Braşov, 8 Iunie 1895.

725,3—3 **Magistratul orăşenesc.**

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1895.

Budapesta—Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Trenŭ român expr.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Tren accel.	Tren de persón.	Tren român expr.	Trenŭ de persón.
10 —	8.05	8.05	8 05	2 15	pl.	Viena . . .	sos.	3.—	1 55	1.55	7.20	6.25
8.30	2.15	1.55	5.45	9.15		Budapesta		5.45	7.25	7.—	1.50	8.10
11.31	4 23	3.56	9.27	11.12		Szolnok . .		2.29	5.23	3.50	11.44	4.43
2.—	5.55		11 53	12.55		P. Ladány . .		12.05	3.46	1.21	10.03	2.17
3.42	7.08		1 48	2.12	sos.	Oradea-mare .	pl.		2.26	11.04	8.43	11.32
3.58	7.15		2.16	2.20	pl.		sos.		2.19	10.44	8.38	11.17
4.38	7.43		3 03	2.50		Mezö Telegd .			1.52	10.07	8.11	10.42
5.20	8.18		3.45	3.26		Rév			1.26	9.30	7.48	10.13
5.43			4 06			Bratca . . .				9.10		9.50
6.32	9.07		4.53	4.17		Ciucia . . .		5.40	12.47	8.31	7.08	9.19
7.16	9.37		5.32	4.50		B.-Huiedin .		4.52	12.17	7.53	6.39	8.37
8.07			6.24			Ghârbău . .		2.55		6.53		7.37
8.34	10 37		6 59	5 55	sos.	Cluşiu . . .	pl.	2.—	11.01	6 14	5.25	7.—
8.49			8.40	6.11	pl.		sos.	5.45	10 45		4.48	6.45
9.06			9.08	6.27		Apahida . .		5.18			4.23	6.27
10.14			10 40	7.27		Ghiriş . . .		3.53	9.23		3.—	5.21
10.32			11.25	7.50		Cucerdea . .		3.06	8.49		2.00	4.47
10.59			11.54			Uioara . . .		2.48			2.—	4.31
11.07			12.04			Vinţul de sus		2.40			1.51	4.24
11.31			12.34	8.17		Aiud . . .		2.11	8 23		1.23	4.03
11.48			1.—	8.33	sos.	Teiuş . . .	pl.	1.45	8.06		12.54	3.42
12.25		11.40	1 40	8.38	pl.		sos.	1.10	7.59			2.49
12.52		11.55	2.17			Creciunel . .		12.39				2.24
1.06			2.35	9 09		Blaşiu . . .		12.24	7 30			2.10
1.37			3.14			Micăsasa . .		11.48				1.38
1.52		1.—	3.34	9.42	sos.	Copşa-mică .	pl.	11.29	6.56			1.18
2.13		1.02	3 49	9.44	pl.		sos.	11.14	6 54			1.01
2.32			4.11	9.59		Mediaş . . .		10.55	6.41			12.46
3 04		1.39	4 48	10 22		Elisabetopol .		10.21	6 20			12.16
3.47		2.13	5 27	10.51		Sighişóra . .		9.42	5 [illegible]3			11.39
4.09		2.28	6 10	11.12		Haşfalĕu . .		9.13	5.33			11.17
5 34		3.30	7.50	12.26		Homorod . .		7.45	4 27			10.02
6.12			8.30	12.58		Agoştonfalva .		7.03	3.53			9.22
6.41		4.16	9.03	1.15		Apaţa . . .		6.36	3 37			8.57
7.16			9.38	1.34		Feldióra . .		5.58	3 16			8.23
8.—		5.07	10.25	2.09	sos.	Braşov . . .	pl.	5.08	2.45			7.43
	11 —	5.14		2 19	pl.		sos.	7.01	2.18		10.19	7.01
	12.26	5 59		3 01		Timiş . . .		6 —	1 42		9.39	6.—
	1 11	6 29		3 31		Predeal . .		5 11	1.12		9.12	5.11
	8 30	11.25		9.30	sos.	Bucurescĭ . .	pl.		8.35		5.35	

Cucerdea — Oşorheiu — Regh.-săsesc.

Trenŭ mixtŭ	Trenŭ de persón.	Trenu de persón.	Trenŭ de persón				Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtŭ
2.25	8.10	3.11	8.59	pl.	Cucerdea . .	sos.	7.41	2.36	8.31	1.18
3 14	8.51	3.52	9.40		Ludoşŭ . . .		7.03	1.58	7.43	12.32
5.07	10.27	5.26	11.11	sos.	Oşorheiu . .	pl.	5.30	12.25	5.50	10.35
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.	5.18	9.25	5.04	10 —
7.19	12.21	7.19		sos.	Regh.-săs. .	pl.	3.50	7.49	3.25	8:25

Ghirişŭ—Turda

trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.		trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtu	trenŭ de persón.
7 33	11 —	4.—	10.19	Ghiriş	5.10	10.30	3.30	9.12
7.53	11.20	4-20	10.39	Turda	4.50	10.10	3.10	8.52

Copşa-mică — Sibiiu — Avrigŭ — Făgăraşŭ

trenŭ de persón.	trenŭ de persón	trenŭ mixtŭ				trenŭ mixtu	trenŭ de persón	trenu de persón.
2.20	11.34	7.10	pl.	Copşa mică .	sos.	9.34	6.20	12.35
3.57	1.03	8.59		Ocna . . .		8.11	5.12	11.01
4.19	1.25	9.15	sos.	Sibiiu . . .	pl.	7.44	4 49	10.36
4 36	1.46		pl.		sos.	7.28		8.33
6.16	3.31			Avrig . . .		6.02		6.54
8.42	6.08		sos.	Făgăraş . .	pl.	3.28		4.05

Simeria (Piski)—Hunedóra

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtu	trenu mixtŭ	trenŭ mixtu	trenu mixtu
6.15	11.35	4.25	10.29	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12 20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Brasov—Zêrneşti

trenu mixtu	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtu		trenu mixtŭ	trenu mixtu	trenŭ mixtu
8.35	4.55	9.15	Braşov	7.36	1.29	8.31
10 28	6.36	10.35	Zêrneşti	6.06	12.05	7.20

Mureş-Ludoş Bistriţa

4.—	9.10	4.20	Mureş-Ludoş	6.46	7.21
7 07	1.01		Ţagu-Budatelicŭ . . .		4.15
9.59	4 55		Bistriţa		1.16

Arad—Timişóra

6.20	11.30	5.	Aradŭ	10.43	3.44	10.55
7.08	12.47	6.14	Vinga	9.42	2.40	10.11
8.01	2.05	7.39	Timişóra	8.20	1.12	8.15

Careii-marĭ — Zelău

trenu mixtŭ	trenu mixtŭ		trenu mixtu	trenu mixtu
5.30	4.15	Careii-marĭ . .	9.06	7.—
10.17	9.18	Zelău	4.20	3.01

Sighişóra—Odorheiu-sĕcuesc.

trenu mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenu mixtŭ	trenu mixtu
3.22	11.08	Sighişóra . . .	9.51	5.32
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadraţĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.